

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Io. Freinsheimii Commentarii in libros svperstites Q. Cvrtii Rvfi

**Freinsheim, Johann
Curtius Rufus, Quintus**

[Argentorati], [circa 1639 oder später?]

Cap. 10

urn:nbn:de:bsz:31-103771

Europæa. Quæ relatio credibilem etiam facit narrationem Hieronymi de Praga, qui iisdem temporibus Vitoldi principis permittit (erat autem hic Vladislai ex fratre nepos) sylvas sacras in Lithuania se cecidisse retulit Ænæ Sylvio, vt hic cap. 26. de Europa tradit. Sane Nannetenſi & Altiffiodenſi conciliis prohibitam fuiſſe arborum adorationem, tunc etiam obtinentem, notat Loccenius ex Lindenbrogii Gloſſario LL. Antiq. pag. 1357. Cui iunge Rubenii electa 2, 34. & Dauſqueium ad iſta Sili 3, 692.

Arbor numen habet, coliturque tepenibus ari.

In Aſiana autem Sarmatia arbores adhuc coli, itidem apud alios penitioris barbariæ populos, pro comperto habetur: vetuſtiſſima ſuperſtitione, quippe antiquitas hæc fuerit numinum templa, præſequæ viſu ſimplicia rura etiam nunc deo præcellentem arborem dicant. ait Plinius 12, 1. De lucis Germanorum, Græcorum, & Romanorum commemorare ſuperuacuum eſt: fecitque iam tum Dempſteus ad antiqu. Roſini 1, 13.

8, 9, 36. *SE CURVARE CEPIT*) Verum ſane, cum Luna curuatur in cornua, Indos menſes ſuos ordiri. Sed in cæteris quid velit Curtius, cur ego intellexerim, cum ipſe, qui ſcribebat, non intelligeret? Videtur tamen innuere eos annum ſuum in 24. menſes tribuere ſolitos, quod facile credo, vt à nouilunio vna neomenia putetur, altera à plenilunio. Scaliger de emend. temp. lib. 2. vbi plura de anno Indorum præſcorum. Idem in prolegom. Canonum Iſagog. demonſtrat errare Curtium, eo quod corniculatam Lunam, quæ Græce eſt *σεννοειδής*, pro dimidiata, *ἀρτί 7 ης διζοτήριος* acceperit: ſcribendum ei fuiſſe, non *τις* ab *ορbe* completo, ſed à dimidiato menſes Indorum computari. Varias autem annorum apud antiquos rationes tam ex Alexandro Neap. 3, 24. notiſque ad eum Tiraquelli, quam præcipue ex dicto Scaligeri opere cognoſces.

MODVM) Bongarf. coniciebat *motum*. ſicque recenſuit Scaliger de emend. temporum. At vulgata lectio forte melior.

8, 9, 37. *ET ALIA*) Quorum præcipuum, quod marito defuncto, vxores viuæ in rogum eius inſiliant. Quem morem adhuc noſtra ætate durare notat Pontanus in hiſtor. Vrbis Amſtelodam. 2, 24. vbi etiam Propertius & Strabo citantur.

OPERA) Alii *opera præcium*. Poſtremam vocem omiſimus ex Mss. Rationem ſuggeret Index.

8, 10, 1. *FINES INDIAE*) India trans Indum incipit, vt Arrian. in Indicis docet. Curtius Indicæ gentis nomine eas etiam gentes complectitur, quæ cis Indum ſedes habent, vt ſunt Aſſaceni, Aſſaceni, Niſæi, Peucclatæ, Turæi. Idem Strabo lib. 15. docet Indum fuiſſe limitem Indiæ, ſed addit poſt ab Alex. etiam ea quæ cis Indum ſunt, Indis accenſa. Raderus.

HERCVLEM) De hoc tamen dubitat Arrian. 4, 5, 15. & alii. Maximus Tyrius orat. 38. ne dubitat quidem: *terram Indorum peſiit, quæ nunquam, vt dicebant ipſi, exercitum externum præterquam Bacchi & ipſius Alexandri admiferat.*

8, 10, 2. *HEPHÆSTIONEM*) Sabellicus notat noſtrum ſupra 8, 2, 13. tradidiſſe, illum ab Alex. in Baſtrianam miſſum, *expulſionis*, ait, *cauſa an præſidij parum liquet*. At expreſſe Curtius, *commæus in hyemem paraturum*. Intelligendum igitur, eum mandato iſto perfunctum interim ad Alexandrum reuertiffe. Nam & Arrianus 4, 4, 14. conſentit Curtio.

8, 10, 3. *IVNXERE NAVES*) Vide an noh rectius *ſtruxere*, & forte an Curtius ſic ſcripſerit. Hoc autem modo etiam Annibal Tarentinos naues, verum integras, plauſtris tranſuehere docuit apud Liuium 25, 11, 27. Argonautæ ſuam humeris transportarunt, Juſtin. 32, 3, 14. eorumque exemplo Iſtorum conditores Colchi.

chi. Apud Nilum Æthiopes nauis suas plicatiles humeris transferunt, quoties ad catara-
ctas ventum est. Plin. 5, 9, 22.

8, 10, 5. *TERROREM INCUTE RET*) Pro belli iniitiis, dux aut ti-
metur, aut spernitur. Gruterus in Tacitum discursu octauo, vbi vide.

8, 10, 7. *IGNOBILI GENTE*) Non video quomodo huius regia sit
Mazagæ, quam urbem Assacani fuisse infra 8, 10, 22. tradit, nec ignobilis gentis: nec
dum Alexandro aditæ. Arrianus 4, 4, 16. Asprios, Thyraeos, & Arfacos tum temporis
expugnatos narrat.

8, 10, 11. *A LIBERO*) Idem Arrianus Indicorum principio. Philo-
strat. 2, 1. & 4. Isidorus 15, 1. Stephanus *Ἰνδοῦ πάλαιον*. De Bacchi in Indos expeditione
longam fabulam conscripsit Nonnus. Goropius in Indo-Scythicis Liberum illum
Noam fuisse contendit. Ego cum Arriano 5, 1, 2. (vbi illi hac de re sermo) *conseruim*,
ea que de diis veteres fabulis suis conscripserunt, non esse nimium curiose inuestiganda.

8, 10, 12. *MERON*) Quasi diceret *femur*. Vnde nota Græcorum fa-
bula: extincta fulminis ictu Semele grauida, Iouem imperfectum adhuc infantem
femori suo insuiffe, donec completis mensibus Bacchum eniteretur. Id Orphei hy-
mno in Sabazium, Dinarchi lib. 9. Euripidis in Bacchis, Ouidii Metamorph. 3, 260. So-
lini cap. 55. Melæ 3, 8. testimoniis Raderus latius explicat. Plinium etiam 6, 21. corrigi-
t, unde origo *fabulae Iouis femine (non femine) natum*. Sic tamen habent editiones, ante
Raderum impressæ. Arrianum autem Indic. 1, 2. nec interpretes perceperunt, nec Ra-
derus recte exponere visus est: *Mons vero urbi vicinus, ad cuius radicem sita est Νυσσα,
Merus, hoc est femur, vocatur ob infortunium, quod illi statim ac natus est accidit.* Infor-
tunium, ait Raderus, Diodorus Sic. 3, 64. explicat: *Cum ergo Semele precibus à Ioue
exorsisset, ut pari se atque Iunonem honore dignaretur, tonitru & fulmine armatus ille ac-
cessit, quorum vim cum puella sustinere non posset, exanimata abortum fecit. Infantem ve-
ro Iupiter confestim exceptum femori insuit, eumque ad iusti incrementi tempus enixus Νυσ-
sam Arabie deportauit &c.* Sed induxit eos in errorem vnus vocula mutatio, quam
inconsulto commiserunt, quibus fabulam de Baccho bis genito tangi non suboluerat.
Scripsit Arrianus: *Τὸ ὄρος δὲ καὶ Μηρόν κληθῆναι, ἐπὶ τῇ συμφορῇ ἣν ἐπέχεσθαι
ἔπειτα γένετο. Mons ὅς ἐστιν vocatus est Femur, ab euentu qui Baccho acciderat, ut iterum
nati esset. Ἰωάνης ergo scribendum, non Ἰωθός.* Non enim ex priore partu, si ita vocan-
dus est abortus, mons ille nomen accepit, sed ex sequenti. Ab eo euentu *Διμῆριον* ap-
pellatus est Bacchus apud Athenæum 2, 2. in Alexidis versu: quasi qui duas matres ha-
buisset; vterum Semeles, & femur Iouis. Qua de caussa & *Διθόραμβος* vocari,
quasi ex duabus ianuis egressum, in Etymologico scribitur. Apud Ouidium Meta-
morph. 4, 11.

— Bacchionque vocant, Bromiumque, Lyæumque,
Ignigenamque, satiumque ierum, solumque bimarem.

Μηροσφῆν quoque hinc vocatum fuisse, siue femori insutum, Eustathi ad Dionys. verf.
1159. notat. Sic ergo legendum apud Arrianum. At ipsam hanc, omnesque reliquas
de Baccho fabulas ab Oriente in Græciam peruenisse, ipsis quoque nominum argu-
mentis erudite probat Heinsius à pr. Aristarchi sacri. Vbi ait, ex femore Iouis editum
nihil aliud significare, quam à deo satium: Hebræo loquendi more. Fabulam autem
illam suo more suauiter ridet Lucianus in dialogis deorum dial. 9. Ceterum eundem
montem etiam communiter vrbe vocabulo *Νυσσαν* vocauerunt Sidonius epist. 2, 9.
& quos ibi citat Sauaro: quibus adde Plinium 8, 39. & Philostrat. 2, 4.

8, 10, 13. *ADSCENDIT*) Idem Arrianus 5, 1, 10. tradidit, & Iustinus:
12, 7, 6. Sed diserte negat Philostratus 2, 4. *Alex. Macedonem affirmant orgia in monte*

Νυσσα

Nysa celebrasse: verumtamen qui Nysam incolunt, asserunt Alexandrum nequaquam montem ascendisse, quoniam id vehementer cuperet, quod esset tum honoris cupidus, tum etiam vetustatis amator, timuisse autem, ne viribus conspectis Macedones (qui eas longo iam tempore non viderant) domesticarum rerum desiderio caperentur, neque cupiditas vini eos inuaderet, iam diu bibendae aquae assuesactos. His de causis Nysam praetergressus, in radicibus montis vota sacraque peregit &c. Addit deinde, se non ignarum eorum quae de Alexandro proderentur, scriptorum auctoritatem veritati posthabuisse.

HEDERA) Quae nusquam alibi apud Indos nascitur. Arrian. 5, 1, 5. qui pro argumento id habet Nysae à Baccho condita, cuius insigne est hedera, ut pueris notum. Rationem eius rei forte explicemur ex Plutarchi Alex. cap. 66. Harpalo qui regionis Babylonicae relictus praefectus fuit, studentii Graecis plantis regiam & ambulationes excolere, cetera responderunt, viam respuit tellus hederam, quam semper corruptis impatientem eius temperiei, quod haec frigidis gaudeat, illa ferueat. Vtrique auctori tradita complectuntur ista Plinii 16, 34, 1. Edera iam dicitur in Asia nasci. negauerat Theophrastus: nec in India, nisi in monte Mero. Quin & Harpalum omni cura laborasse, ut leuaret eam in Medis, frustra. Alexandrum vero ob raritatem ita coronato exercitu, victorem ex India rediisse, exemplo Liberi patris.

8, 10, 16. VT FERRE FIT) Non enim ibi constitunt exempla, unde ceperunt, sed quamlibet in tenuem recepta traxerunt, latissime enagandi sibi viam faciunt. Vellei. 2, 3, 5. Insita mortalibus natura, prope sequi, quae piget inchoare. Tacit. H. 1, 55, 1. ubi forte DEO bene iuuante plura.

SE REPENTE) MS. Dan. in homines serpente. Pal. i. in hom. serpen. relicto interstitio ad illa usque Quippe &c. Unde conjicio scripsisse Curtium, resonabant, orta licentia à paucis (ut fere fit) in omnes serpente. Quippe &c.

8, 10, 18. FORTVNÆ QVAM VIRTVTIS) Sunt enim quidam hocastro; ut iis ad amplitudinem, & gloriam, & ad res magnas bene gerendas, diuinitus adiuncta Fortuna videatur. Cicero pro L. Manil. cap. 16. Homines ad Pompeianum illud elogium, maiore fortuna quam sapientia. Sallust. de Rep. orat. 1, 8. Quibus dormientibus dii omnia conspiciunt. Terent. Adelph. 4, 5, 59. Reti vrbes capiunt: Plutarch. Syll. cap. 9. Et in sinum iis de caelo Victoria deuolat. Liu. 7, 12, 17. Quos poeta quoque depinxit: Theognis vers. 161.

Multis mens laeva est, sed eisdem numina dextra.

Quis male quod captum est verius & in melius.

Hæc Lipsius Polit. 4, 9. Eleganter etiam Plinius 7, 28, 4. post enumerata plura insignis fortitudinis exempla: Sunt in his quidem virtutis opera magna, sed maiora fortuna. Apud Tacit. H. 3, 59, 3. fortuna Flavianis ducibus non minus saepe quam ratio adfuit. Contra Inguomeron fortuna magis quam virtus deseruit. Idem Tacit. 2, 21, 3. Pausanias in Atticis exemplo Spartanorum declarasse deum ait, nihil interesse spectata quomquam virtute esse, eius consiliis fortuna si non respondeat. siue, ut Sylburgius vertit; eos qui à Graecis viri fortes appellantur, sine fortuna nihil esse. Adde supra ad 3, 8, 29. Pulchre itaque Florus in præfat. de Pop. Romano: ut ad constituendum eius imperium consensisse Virtus & Fortuna videantur. ubi plura notauimus.

HOSTIS) Non quia in gratiam deditione acceptus, ut explanant; sed quia ob gloriam exercitus Macedonici nihil, etiam contra securus & imparatos, audebat moliri.

8, 10, 19. DÆDALA) Dædala Dædalorum, ut Glareanus arbitraturo numero multitudinis, gens & regio nostro Curtio Indica. Iustinus 13, 7, 9. Dædalos montes

montes appellat: Ptolemæus 7, 1. Dædala facit ciuitatem Caspiræorum intra Gangem. Stephanus multas huius nominis ciuitates enumerat. Hic ergo ciuitas aut regio est India cis Indum Curtio: Ptolem. paullo latius regionem intra Gangem accipit, cui præter Arriani Ind. 1, 4. sententiam etiam populos cis Indum adiungit. Raderus.

DESERUERANT SEDES) Ea Germanis olim nostris bellandi ratio. Dicemus ad Tacit. 1, 56, 5. *omissis pagis vicisque in siluas disferuntur.*

ACADERA) Quidam Impr. Adaca. Viderentur Adaca Arriani 4, 4, 20. Quam tamen urbem hic non desertam à suis, sed deditam scribit.

VSTA) Non credo huic verbo. Non enim incendisse apparet, saltem reliquisse. Scribam ergo *vasta*: quod & tu scribe, si quid mihi credis. Acidalius. Quem sequitur editio Raderi.

8, 10, 20. **ET QVI)** Bongarsii Codd. *urbi non*: vnde ille; *oppressique ubi non exspectauerant hostem &c.* valde probabiliter. At ed. Modii: *Et qui non*. cuncta voce *urbe*, quæ aliis hæret. Ex quo Acidalius; *oppressique orbe, qui non exspect. hostem.* Id est, in circulum, vnde quaque, ab omnibus partibus vt supra 4, 13, 31. *totam aciem orbe munire.* Cui simile esset illud Iuliani Orat. 1. *Cum deletam ex omni exercitu armatorum manum misisses, postquam ad hostem eam peruenisse sensisti, tum cum omnibus copiis progressus es, usque in orbem circumdatis, κύκλω περιελάων, de omnibus victoriam reportasti.*

8, 10, 21. **CHOASPEN)** Choën vocare videtur Arrianus 4, 4, 16. Eundem esse cum Persico Choaspe nemo mihi facile persuaserit. eaque opinio à Cordoua in Didascalica cap. 31. abunde refutatur. Nec procul adeo absum, vt credam in Curtio & Strabone lib. 15. Choën pro Choaspe legendum, verumque nomen audacia correctorum in notius transisse; quod sexcentis aliis accidit. Strabo Choaspen hunc Indicum in Cophem exire tradit: Choën etiam suum Arrianus haud procul à Cophe disiungit.

BEZIRAM) Arrian. 4, 5, 10. & 12. *Bazira*, non *Baziram* appellat.

MAZAGAS) Arriano 4, 5, 2. & Ind. 1, 3. *Massaga* vocat: *Massaca* Siculus Ind. lib. 17. *Μασαγα* Strabo lib. 15. maximam Assacorum, seu Assacanorum, seu Massacorum urbem. Raderus. Animaduerto autem plurima huius regionis urbium vocabula, pluratiue in a terminari: Dædala, Acadera, Bezira, Massaga, vnde apparet non sponte Curtii *Beziram* & *Mazagas* hic legi.

8, 10, 22. **NYPER)** Sic legendum: *Nuper Ass. c. r. f. demortuo*; regionis *urbi que præter mater &c.* Sed non ausus sum mutare quicquam ante inspecta Bongarsii Codd. excerpta. Quæ cum omissa particula *quoque*, quam regionis *urbi que* parum prudenter interposuerant impressi, coniecturam meam viderem iuuare, merito sic edendum putavi. Alibi quoque monui multo plurimis locis eiusmodi particulas Curtio nihil tale cogitanti ingratis esse obtrusas.

8, 10, 23. **RIPIS)** Ex Mss. est: alii *rupibus* inepte. Mox 11, 7. de Indo, *præaltus asperis vrinque ripis.*

CLEOPHES) Arrianus non parum discrepans, regem *Assacum* appellat, & eiusdem vocabuli gentem inculcat. Ac tametsi & matrem, & uxorem, & filiam in Alexandri potestate venisse dicat, tamen nomina omnium suppressit. Nobis de Iustino uxorem *Cleophidem* esse placet. Quæ cum concubitu suo regnum ab Alexandro redemisset, filium ex eo natum itidem Alexandrum nuncupauit, postque successorem reliquit. Legendi Strabo lib. 15. Arrianus 4, 5. Curtius. Iustin. 12, 7, 11. Orosius 3, 19. Qui vt præterea inter se discordent, inde qui volet, cum repetat, tum conciliet. Reineccius in regno Indico.

8, 10, 25. **VRBEM)** Conieceram *urbis* legendum, vt exiret ea fere phrasis,

N n n

fis,

sis, qua supra 5, 1, 26. Totius operis ambitus CCCLVIII. stadia complectitur. Postea cognouit Bongarsio quoque idem visum. Nisi forte scriptum fuit XXXV. stad. murus, quod legerunt; Triginta quinque stadia murus: cum debuissent; Trig. quinque stadiorum murus. Sane ex notis eiusmodi non vna scriptoribus illata est iniuria. Apud Liuium 23, 5, II. cum damno pulchri sensus legitur, prolapsam clade Romanum imperium, quia nempe scriptum fuit clade Rom. debuissent legere: Pulchrum erit Campani, prolapsam clade Romana imperium, vestra fide, vestris viribus retentum ac recuperatum esse. Triginta millia peditum (quid enim vetat eadem opera sequens mendum tollere?) quatuor equitum arbitror ex Campania vos scripsisse. alii omittunt vos: legerim; ex Camp. scribi posse. Nec moueor viri docti ratiunculis hanc emendationem temere suggillantibus.

SIMVLQVE TERRA) Clarus, & fortasse verius ita: simulque ne terra humore diluta tandem vniuersa consideret, impositae trabes &c.
8, 10, 28. *TVM FORTE*) Alii, Cum F. Vtrumque ineptum delendumque bene iudicauit Acidalius.

8, 10, 29. *FRIGESCENS VVLNVS*) Dum enim calet, abest dolor: vt supra 4, 15, 17. Statius II, 544.

*Ille dolens nondum, sed ferri frigore primo
Terroris*

CORPORIS AEGRI VITIA) Plutarchus cap. 50. Postea sagitta ictus, atque ingenti pressus dolore; Hic, inquit, amici, qui suus sanguis est (humanus)
Non talis diu vt solitus manare beatis.

Verfus hic Homericus est Iliad. 5, 340. vbi Poeta Venerem canit à Diomede vulneratam. Idem Plut. de Fort. Alex. 2, 21. adducit eundem Homeri locum, vbi de eodem vulnere loquitur. Raderus. Idem in apophtheg. cap. 39. Alexandro dictum hoc tribuit. Sed & Seneca epist. 59, 19. Omnes iurant me Iouis esse filium, sed vulnus hoc hominem esse me clamat. Scilicet Seneca & Curtius rem expresserunt, verbis neglectis. Versum autem istum Homericum non ab ipso Alexandro, sed ab Anaxarcho velut exprobrante eumentitam diuinitatem prolatum Laërtius tradit. Alii Callistheni, vel Dioxippo adscribunt. Quos cum aliis huc pertinentibus citauimus supra 4, 7, 25. ad verba: humana fortis oblitus.

8, 10, 30. *CVMVLIS*) Hoc non intelligo, nisi quis exponat pro cumulatum. quod quidem feram: malim autem hic reperisse; arborum stipites cum ramis. vt è similitudine ad Tyrum supra 4, 3, 9. at mox 8, II, 8. nudos stipites iaci iussit, ob causam quae ibi exponitur.

8, 10, 32. *DEORVM NUMINE AGI*) Sic Galli apud Cæs. de bel. Gall. 2, 31. dicebant: non se existimare Romanos sine deorum ope bellum gerere, qui tanta altitudinis machinationes, tanta celeritate promouere, & ex propinquitate pugnare possent. Quantopere autem Occidentales Indi equos, machinas nostras stupuerint, simili- que errore Hispanos pro deorum filiis habuerint, decantata res est. Adde infra 9, 8, 14.

8, 10, 34. *QVA IMPETRATA*) Diodorus 17, 84. qui ex alta lacuna hic rursus emerit persequitur historiam, rem hic perfide gestam ab Alexandro memorat, & iniustam gloriae ipsius notam etiam Plutarchus cap. 103. testatur: Arrianus 4, 5, 10. colorem factis inducit, & scelus Alexandri dissimulat. Alexander ergo cum regina pactus illam in gratiam recepit: sed mercenariis militibus, quibus data fide promiserat se incolumes dimissurum, necem attulit. Raderus.

REGINA EST) Sic quidem distinxit volente lectione quam omnes libri

Comment. in Curtium. lib. 8. cap. 10. num. 36. & c. 11. n. 1. 2.

libri præferunt: Sed si Curtium noui, scripsit is, omiffa copula, impetrauit decus: quippe app. est regina. Credidere quidam &c.

8, 10, 36. ALEXANDRO) Quem & successorem habuit Iustin. 12, 7, 10. Vnde forsitan nata fabula de Balafcia prouincia, cuius Réger, qui iure hereditario sibi inuicem succedunt ab Alex. Magno originem duxisse feruntur. M. Paul. Venetus 1, 34.

8, 11, 1. ORAM) Ora cum Arriano 4, 5, 11. & Ptolemæo 6, 8, non Nora scribendum est. Raderus, ex Ortelio, vt apparet: sed & Aldus hoc loco sic edidit. Alios oportet esse Oritas apud eundem Arrian. 6, 4, 7. Gadrosis conterminos, de quibus in Indice.

8, 11, 2. AORNIN) Græci ἀορνίς, siue ἀορνός, nam utroque modo scribitur, vt ad Periegetem Eustathius docet. Ὀρνίς Græcis est auis, ex qua voce fit ἀορνίς siue ἀορνός, locus carens auibus, à particula α privatiua, quam illi ἄεργοντι appellunt. Latini locum illum Auernum etiam ab auibus [immo corrupta voce Græca] dicunt. Petra ergo ἀορνός est auerna qua non transmittunt aues, aut illico percunt. Eiusmodi plures variis in regionibus traduntur. Lycophron apud Eustathium circa Adiabensem huiusmodi pestilentem locum esse testatur, os nempe fontis cuiusdam auernum & aornum, auibus inuium, quod inde pestifer spiritus exhalet, qui statim exanimet, quicquid spirans deprehenderit. Quapropter (inquit Dionysius versu 1151. illum Aornin appellant. loquitur de hac ipsa Curtiana petra. [Non propterea eam sic vocatam ait Dionysius, sed quod sit Ardua, veloces quam vix ingrediuntur aues.] De huiusmodi locis auernis eleganter Lucretius canit 6, 788.

Nunc age, Auerna tibi quæ sint loca cunq̄ue, lacusque
Expeditam, quali natura prædita constent.
Principio, quod auerna vocantur, nomen id ab re
Impositum est, quia sunt auibus contraria cunctis &c.

Et princeps poetarum Aeneid. 6, 237.

Spelunca alia fuit, vastoque immans hiatus &c.
Vnde locum Graij dixerunt nomine Auernum.

De Cumano lacu loquuntur, cuius etiam Aristoteles ἀεὶ δαυμασίον ἀκρομύγιον mentionem fecit, quem & ipse ἀορνός ab auibus appellat. quamquam ibi nullam nominis rationem reddit. Sed in eodem libro haud procul ab Eridano de alio loco tradit, cuius aqua calens aues superuolantes deiciat & enecet. Raderus, De hac petra Curtiana vide Strabon. lib. 15. Philostrat. 2, 5. Plutarch. cap. 102. & de fort. Alex. 1, 2. Diodor. 17, 85. Lucianum Hermotimo sub initium. Iustinus 12, 7, 12. transmissio nomine describit saxum mira asperitatis & altitudinis. Iulianus orat. 2. rupem ad quam vel leuissima volucres euolare difficile possent. Clare signat Aornin petram ideoque non erat Commentatori confundenda cum Sogdiana, de qua Curtius supra 7, 11. De hac obsidione Charetis fragmentum legitur apud Athenæum 3, 35. qui urbem Indorum Petram appellat. Apud Curtium prius legebatur petram Dorinim, pro Aornim, ex similitudine literarum orta deprauatione. quod Sabellico quoque fraudi fuit, qui sic in Enneades suas transtulit. Nihil huc puto pertinere fluuium Aornum apud Athenæum 8, 1. Magis Aornum Thesprotia in Pausania: Boeoticis talem fuisse locum putem. Nam & Plinius præfat. lib. 4. de eo testatur, vbi fortasse lacus Aornos, & pestifera auibus exhalatio legendum; non, vt ibi editur, locus. Hanc autem Indicam petram nescio cur - - culmina rupis Ornishie - - visum fuerit appellare Faeto lib. 1. de bello Sicambrico.

AB HERCULE) Cum Arrianus 4, 5, 15. & 29. idem quod alii de Hercule frustra Aornon tentante scripsisset, aliud tamen in Indicis 1, 20. prodidit,

Nnn 2 vbi